Година I

София, вторникъ 31 май 1921 год.

Брой 120

НЕЗАВИСИМОСТЬ

София, ул. ГУРКО № 28

ОРГАНЪ НА НАЦИОНАЛЪ-ЛИБЕРАЛНАТА ПАРТИЯ

ТЕЛЕФОНЪ № 383

Всѣкидн. вѣстникъ
Единъ брой 50 ст.

АБОНАМЕНТЪ: за година 120 лева, за 6 мѣсеца — 70 лв. Абонаментътъ почва отъ 1 и 15 число на мѣсеца. Абонаментътъ за странство — 200 лева.
ОБЯВЛЕНИЯ се приематъ направо въ Администрацията чрѣзъ всички Рекламни агенции и чрѣзъ настоятелитѣ по такса: Годежни и вѣнчални — 40 лева, въ хрониката — на редъ по 7 лв., малкитѣ на дума 70 ст. за всички други обявления по 2 лв. [illegible] см. Непрѣдплатени поржчки не се изпълняватъ

Всѣкидн. вѣстникъ
Единъ брой 50 ст

Ухото Дерйов

ху който се отразява всѣко раз- | на 26 — борсата нотира общо п | стока за Кладово: плава Радецки

И. Венедиковъ

Христо Ботйовъ като военачалникъ

Въ непримиримата борба, която бѣ повелъ противъ турцитѣ, Ботйовъ е чувствувалъ нужда отъ военни познания и не е билъ лишенъ отъ тѣхъ. Въ Знаменка той постжпва казакъ — волноопрѣдѣляющий се, т, е., съ намѣрение да държи изпитъ за офицеръ. Прѣкаралъ е даже едни маневри. Паистина той се отказалъ отъ намѣрението си, но за неговия гений е било достатъчно това, за да разбере сжщностьта на военното изкуство.

По-сетнѣ въ Сливенъ той е въ прѣговори съ турския паша Чайковски да постжпи като офицеръ въ Казакъ-алая; навѣрно само неморалния примѣръ, който би далъ, го е накаралъ да се откаже отъ тая идея, която откриваше за Ботйова по-добри изгледи отъ гледище на цѣлта, която гони.

Като вникналъ въ сжщностьта на военното изкуство Ботйовъ разбралъ, че му липсува военна техника и че нѣма врѣме да я изучава. Затова той търси лице, което да запълни тая негова неопитность и гениално го намира въ лицето на офицера Войновски, най-свѣтлата личность слѣдъ Ботйова на „Радецки“.

За да оцѣнимъ Ботйовъ като воененъ, нека хвърлимъ единъ погледъ на неговото военно прѣдприятие. Резултата отъ експедицията е нула и затова писателитѣ ни я прѣдаватъ до нѣкждѣ въ карикатуренъ видъ. Отъ великото до смѣшното, казалъ Наполеонъ, има само една крачка; но въ тая операция има и едното и другото, само че великото принадлежи на Ботйова, а смѣшното на ония революционери, които не правятъ разлика между думи и дѣла.

Прочетете похода на Ботйова сега, слѣдъ великата война съ военно око. Въ България възстание; Ботйовъ се качва въ Гюргево на парахода съ часть отъ дружината и часть отъ муницията въ сандъци. На всѣко ромжнско пристанище се качватъ по 20—30 души и се товари

стока за Кладово; плава Радецкя 250 километра по Дунава; спира на турскитѣ пристанища; качватъ се пасажери турци, българи и пр. и слизатъ, качва се видинския каймакаминъ съ жена си, но абсолютно никой не може да подозре нищо. Дисциплината е съвършена; никой пътникъ не е обиденъ съ дума или дѣло. Минаватъ Бикетъ. Опрѣдѣленитѣ хѫшове сѫ при капитана, при машинитѣ, при кормилото, а онѣзи при хамбаритѣ, въ които сѫ сандъцитѣ съ оржжието, лежатъ съ свити крака, готови да ритнатъ и строшатъ вратитѣ. Навсѣкждѣ сѫ турени специалисти, и пакъ никой нищо не подозира. Ботйовъ дава знакъ; въ единъ мигъ парахода е завладѣнъ и мирнитѣ пътници се прѣвръщатъ въ хѫшове съ бързина каквато става само въ театъръ, казва капитанинътъ въ показанията си. Войновски раздѣля четата на десетки и двамата съ Ботйова устройватъ четата и прѣглеждатъ въоржжението. При Козлодуй парахода спира, хвърлятъ мостъ, четата дебаркира подъ коминдага на Войновски по десетки „въ чисто войнишки редъ“, казва въ слѣдствието капитанътъ. Единъ турски патрулъ се показва; Войновски назначава една десетка да стрѣля безъ да спре дебаркирането.

Всичко това се извършва съ едно съвършенство, къмъ което не може ни да се прибави, нито да се отнеме нѣщо; всичко прѣдвидено се изпълня съ акуратность, на която би завидѣлъ и Молтке. Четете тая операция не у нашитѣ писатели, а така както е изложена въ слѣдствието, което австрийскитѣ власти сж снели отъ персонала на Радецки; вие ще видите, че по съвършенство тя може да бжде достигната, но не може да бжде надмината.

Въ Козлудуй Ботйовъ организира усиленъ маршъ, като реквизира кола и коне и дружината тръгва къмъ цѣлта — врачанския балканъ. Всрѣдъ равнодушното българско население дружината марширува като води непрѣстанни схватки съ черкезитѣ, Ботевъ е дързъкъ къмъ тѣхъ, отъ казашката служба той знае тѣхната тактика и сила. При Миленъ камъкъ дава сражение съ двойно по-многоброенъ противникъ и слѣдъ него дружината е въ врачанския балканъ. Цѣлта е посгигната; тука свършва великото и започва смѣшното. Очакваното възстание въ Враца не става; тамъ имаше възстаници, но нѣмаше кой да ги организира и поведе; нѣмаше човѣкъ съ военни познания. Цѣлото прѣдприятие на Ботйова рухва.

При описанието на похода отъ Дунава до Враца нашитѣ писатели, за да обрисуватъ по-добрѣ Ботйова, така сж го наплѣскали, че сж го направили неузнаваемъ, Останало е само онова, което не може да се заличи, а то е, че Ботйовъ успѣ да достигне балкана съ здрава дружина съ най-голѣмата възможна бързина.

Упрѣкватъ Ботйова, че се полъгалъ по обѣщанието на врачанци, та настжпилъ къмъ Враца; може би безъ това обѣщание Ботйовъ нѣмаше да прѣдприеме експедицията, но ако бѣ рѣшенъ да мине Дунава и безъ него, което е най-приемливо, пакъ тамъ щѣше да настжпи, защото тамъ балкана е най близо

Упрѣкватъ Ботйова, че се полъгалъ по обѣщанието на врачанци, та настжпилъ къмъ Вратца; може би безъ това обѣщание Ботйовъ нѣмаше да прѣдприеме експедицията, но ако бѣ рѣшенъ да мине Дунава и безъ него, което е най-приемливо, пакъ тамъ щѣше да настжпи, защото тамъ Балкана е най близо до Дунава.

Ботйовъ се е стремилъ неотклонно къмъ единъ идеалъ — освобождението на България. Всичката му дѣйность, всичкитѣ му литературни произведения, макаръ нѣкои на видъ да нѣматъ нищо общо съ тоя идеалъ, въ сжщность мѣратъ все сжщата цѣль. Военното прѣдприятие на Ботйова се явява като завършъкъ на всичката негова възстаническа и литературна дѣйность и затова, ако не цѣлото, то поне плѣняването на Радецки и дебаркирането, за които имаме точни свѣдѣния, стои по-високо отъ всичкитѣ му литературни произведения. Като изкуство, то е неговия шедьоврь.

Слѣдъ дебаркирането, слѣдъ клетвата и цѣлуването на земята, когато дружината стройно тръгнала, пише въ записките си Енглендеръ, капитана на Радецки, „Ние казахме помежду си: тия българи, ако и да сж малко, ще станатъ силенъ народъ.“